

GAZDASÁGI LAPOK

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

VEZÉRELV: Hozunk mezel gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 "
Negyed évre	5 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz ösztöndökök.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.
Arjegyék ingyen és bérmentve.

Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad-
tatnak el.

Az e lapokban foglalt czikkekről minden utánnomási jog fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — ix.	635
Az angol gazdák panaszkodnak. — Dr. Hoffmann Ferencz	636
Tárhoza. — Fogolyvadászat vizslával és hajtókkal. — Papp György László	636
Válasz egy szakközleményre. — Lukácsy Imre	637
Buzavetőmag előkészítése	638
A oszavázás. — Hirschfeld József	639
Komlószekelő. — Dr. Cséser Lajos	639
Kérdések és feleletek	640
Kérdések: Őszi buzavetés ideje. P. K. — Talajelő- készítés rozs alá. T. S. — Kazalozó golya. M. A. — Vetőgép beállítás. M. A.	
Feleletek: Cselédlak fölött magtár. Szűcs János. — Diószegi óriás buza. Szűcs János. — Takarmánytök eltvése. F. Z.	
Hírek	640
Aprók	641

SZEMLE.

(Időjárás és a gazdasági helyzet. — A pénzpiacz helyzete. — A visszavándorlás Amerikából. — A gazdasági gépmunkások biztosítása — Bulgaria fejlődése és ez idej termés. — A nemzetközi tej- és tejtermékek piaci árai. — Hömpölyög a sertésvész lavínája. — Baromfi exportunk és baromfitenyésztésünk veszteséggel jár.)

Az időjárás az egy Szt.-István napot kivéve elég hűvösnek jelentkezett. Hűs szellő lengedez az országon keresztül s a mennyire hinni lehet az időjósoknak hát bizony hűvös, több helyen csapadékkal váltakozó időre van kilátás. Krajnából azon hirt vesszük, hogy ott a meleg, száraz időjárás uralkodik. Nemrégiben egy madárvédelmi apostollal értekezünk, a ki hideg telet jósol, a ki jóslatát a czinkék és viziszárnyasok elszaporodásából meríti, de általában szép és hosszú őszt jósol. Mint lesz, miként lesz, ki tudja?

A két ünnepközt a tőzsde meglehetősen lanyha volt. De szerdán fordult a koczka és óriási ugrás történt az augusztusi tengeriben, mert a budapesti gabonatőzsdénk legújabb Patten-je, Wiener Mór az arbitrás és coulisse műveleteit megunva fellődította az árat. Még pedig 19 K 18-ról 19 K 62-re. Az argentinai tengeri, mely hozzánk via Fiume jön, gyalázatos minőségű, a romániai áru vasuton szállítva is elég olesón szállítatik. A zab is megy felfelé, 18'40 K és 20'60 K ár közt lebeg. A sörárpa pedig 21 K-n áll, mert a külföldi sörgyárak mohón vesznek, noha nem az

a kvalitása, mint más években. Sörárpa szezon-cikk lévén, annak eladása maximálisan szeptember végéig befejezettnek kell lennie. De gazdáink nagyon is siettek épen a gyenge minőség miatt annak piacra hozatalával. Tulságos volt a sietség! Most 21 koronán áll, a takarmányárpa 18—19 K árával szemben. Egy régi tapasztalat, hogy az árpa árki alakulás a Szt.-Istvánnap és szeptember első három napja közti időszakban köszönt be. Néha a gazda előnyére, néha hátrányára. Azt is kellett tapasztalnunk, hogy ha az országos termésben minőség jó, sietni kell az eladás-sal, a silányabb minőség mellett pedig megvárni az árki alakulást. No, az idén gazdáink ezt a maximát nem tartották be. Érthető is. Hiszen a gazdaságoknak pénzre van szükségük, eladni kell a terményekből, viszont a legutóbbi több évi buzaárak arra tanították meg őket, hogy nem kell dobálódzni a buzával. Festina lente! Hiszen 42—43 millió q az a mi az országos buzatermés, mely nem elegendő a vámbelföld szükségletének fedezésére. Ausztriában is bajok és olyanokkal találkoztunk mindenfelé. Berlinben és Liverpoolban a tőzsdék magasabb árakat jeleznek. Amerikában sem kecsgetők a kilátások az elnökválasztás esztendejében. A rozs nál is megeléknült a kereslet. Főleg Ausztria, illetve Cseh- és Morvaország érdeklődik iránta. Ez jószágának a mértéke, mert a galicziaival szemben versenyképességét bebizonyította. A bpesti fogyasztás 18 K 80 f-el veszi, a nyirségi pedig 17 K 40 f. ab Debreczen.

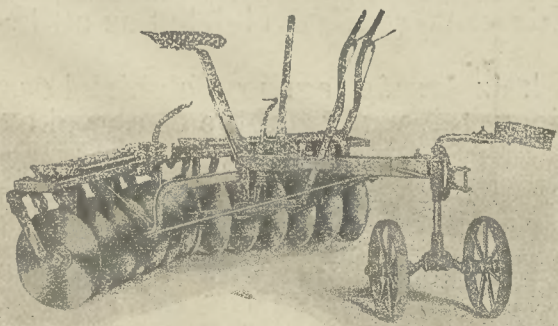
Jeleztük volt azt, hogy Franciaország nem igen akar pénzt a monarchiában elhelyezni. Mindennek dacára jött be nemrégiben francia tőke, a melyet most novemberre felmondottak. Tehát jóslatunk bevált, legfeljebb abban tévedtünk, hogy az „időközi” jelzést kifejejtettük. Vagyis ha ad is időközönként a francia pénzpiacz kölesönöket, az csak rövid időre történik. Wienben ez nagy aggodalmakat okoz a 40 millió frank esedékessége. A bankok új üzleteket nem kötnek, a régiek után pedig a kamatlábat 6—6 $\frac{1}{8}$ %-ra emelték. Hírlík, hogy az angol bank kamatláb is $\frac{1}{2}$ %-al felszökik. Szép auspiciumok. Jól állunk épen az őszi campagne előtt. Gazdáink legyenek óvatosak pénzműveleteiknél, vételeiknél és eladásaiuknál. Ezen óvatossági jelszót el ne feledjék!

A visszavándorlás Amerikából egyre tart. Sokkal többen térnek vissza, mint kivándorolnak. Oka ennek az elnökválasztási év. Az Egyesült-Államokban, az elnökválasztás nem pártkérdés, mint sokan hiszik, hanem közgazdasági. Ott elbirálás alá kell venni, vajjon Roosewelt, Taft v. Wilson lesz-e az elnök? Győz-e a Trust v. a Trust ellenes párt, mert mindegyik már egészen új és más közgazdasági helyzetet teremt. Európára is nagy kihatással van, mert a kivándorlást az elnök-

választó évben meggyengíti és mindazon iparcikkkel fogják Európát később elárasztani, melyeket az előbbi gazdasági fejlődés korszakában gyártattak. A „latest improvement”-ek korszaka a két elnökválasztás közé esik, a midőn az újabb találmányok feldolgozatnak és Amerikában kipróbálva felhasználtnak, míg a kulturálisan előhaladott Európa azután kapja az elnökválasztás előtti években gyártott portékát a superlus-t, a tulprodukczió elavult típusait. S még azt állítják, hogy az amerikai Unió kulturája alacsonyabb nívoun áll az európainál, midőn utóbbi Amerika emlőin táplálkozik a közgazdaság ugyszólván minden vonalán.

A kereskedelemügyi miniszter a gazdasági gépmunkások biztosítása ügyében folyó évi június hó 24-én 36227/VI. D. szám alatt az alábbi rendeletet intézte a m. kir. állami munkásbiztosító hivatalhoz, mely gazdáinkra nézve is fontossággal bír:

„36227/VI. D. 1912. sz. A m. kir. állami munkásbiztosító hivatalnak, Budapest. A gazdasági gépeknél alkalmazott munkások biztosítása tárgyában folyó évi május hó 7-én 3724. sz. a kelt felterjesztésére a következőkről értesitem a hivatalt. A folyó évi márczius hó 28-án 16878. sz. a. valamennyi másodfoku iparhatóságához intézett rendeletben, a hivatali elődöm által 1908. évi augusztus hó 11-én 52798. sz. a. a földművelésügyi miniszter hivatali elődével egyetértőleg kiadott rendelet 1. pontjában foglalt rendelkezéseket, a melyek a mezőgazdasági gépeknél alkalmazott munkásoknak az 1907. évi XIX. t.-cz. értelmében való biztosítási kötelezettségére vonatkoztak, a földművelésügyi miniszter urral egyetértőleg hatályon kívül helyezvén, akként rendelkeztem, hogy a gazdasági gépeknél alkalmazott munkások, tekintet nélkül arra, hogy a gép tulajdonosa a géppel saját gazdaságában, avagy mint vállalkozó másnak gazdaságában végeztette munkát, az 1907. évi XIX. t.-cz.-ben előirt betegség éz baleset esetére való biztosítási kötelezettség alá nem vonhatók. Kivételt egyedül a képesített gépkezelő (vizsgázott gépész) képez, a ki minden esetben az 1907. évi XIX. t.-cz. szerinti biztosítás alá esik. A gazdasági géptulajdonosok alkalmazottainak betegség esetére való biztosítási kötelezettsége abban az esetben, ha gép tulajdonosa nem a saját gazdaságában végeztette géppel munkát, az 1907. évi XIX. t.-cz. 1. §-ának 1. vagy 2. pontjában foglalt rendelkezésekre alapitható, feltéve az első esetben azt, hogy az említett géptulajdonosok most érintett tevékenysége az iparszerűség fogalma alá esik, illetőleg az ily géptulajdonosok ipari igazolványváltásra kötelezettek, a második esetben pedig, hogy a géptulajdonos foglalkozása az 1907. évi XIX. t.-cz. 1. §-ának 2. pontja alá vonható. A gazdasági géptulajdonos azon foglalkozása azonban, hogy nem a saját gazdaságában, hanem mint

A DEERE-féle TÁRCSÁSBORONA

valamennyi tárcsásborona között a legmodernebb és legerősebb szerkezetű.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-uteza 31. sz.

vállalkozó másnak gazdaságában végeztet munkát, az iparszerűség fogalma alá nem esik s illetőleg az ily géptulajdonos iparigazolványváltásra nem kötelezett, de az idézett törvényszakasz 2. pontja alá sem vonható, miután az e pont alatt zárjelben felsorolt példák mint olyanok, hogy az azokban megjelölt foglalkozásoknál alkalmazottak jogait nem külön törvény, mint a gazdasági munkásoknál, hanem csak általános magánjogi szabályok védik. Ezeknél fogva tehát azon gazdasági géptulajdonos alkalmazottai sem esnek az 1907. évi XIX. t.-cz-ben előírt betegség esetére való biztosítási kötelezettség alá, a ki nem a saját, hanem mint vállalkozó másnak gazdaságában végeztet munkát.“

Ferdinánd bolgár király huszonöt éves uralkodói jubileuma alkalmából érdekes végigtekinteni Bulgária multján és a lefolyt 25 esztendő történetén, a mely a kis balkáni országban valószínű evoluzionális fejlődési korszakot jelent s a mely idő alatt az alig számottevő országból egy a nemzetközi kereskedelem és ipari forgalom szempontjából is szembevetendő kulturállam alakult ki Ferdinánd uralkodása alatt az ország állandóan a béke áldásait élvezte s legelső sorban ez biztosította az ország gazdasági konszolidációját. Az országnak 1887-ben 3.2 millió lakosa volt, ma 4.3 millió a lakosság száma. A lakosság főfoglalkozása az őstermelés, a népessége 83% a űzi a mezőgazdasági foglalkozást, 7% iparral és kereskedelemmel foglalkozik s a fennmaradó 10 százalék különféle más foglalkozási ágakra oszlik szét. Az 1887. évi 21 millió frankot kitevő államadósság máig 600 millió frankra emelkedett, a minnek több mint a fele beruházott utakba, vasutakba, hajózási vonalakba, a többi pedig a hadsereg s kulturcélokra fordított. Az államadósság fejenként 141 franknyi terhet jelent a népességre, a melynek anyagi helyzetére jellemző az államháztartás ez évi mérlege, a mely 189 millió frank kiadással és 190 millió frank bevétellel zárult. Az 1887. évi 200 kilométert kitevő vasuti hálózat máig 2000 kilométerre növekedett s ez most is évről-évre tetemesen növekedik. Az államvasutakban fekvő vagyon ma 320 millió frank értéket képvisel, a mely az elmúlt évben 7.6 millió frankot

(285%) gyümölcsözött. A nehéz gazdasági viszonyok dacára szépen fejlődött az ország ipara is, ugy, hogy ma az országban 200 gyár működik, a melyekbe 60 millió frank van investálva. Az élelmiszer-ipari telepek 25 millió frank tőkével dolgoznak, 15 millió tőkét ölel fel a most kialakulóban levő textilipar és 4 millió a bányavállalatokba van befektetve. Az utóbbi időben az ipar kivételre is dolgozik s a vonatkozó kereskedelemmel máris tekintélyes térfoglalással dicsekedhetik. A külkereskedelmi forgalmi statisztikai adatok szerint az exportált áruk, leginkább mezőgazdasági termékek, értéke 130 millió frank értéket képviselt, bevitetett ellenben 170 millió frank értékű áru. Az utolsó 25 év az állandó fejlődés korszaka volt Bulgáriában s ez a fejlődés most is tart és biztató perspektíváját mutatja az ország gazdasági jövőjének.

Tehát a mi minden államnak első helyen kell, a pártpolitikák kicsinyes intriguái helyett, a *kultúra* az, mely viszi az államokat előrébb.

Bulgáriáról lévén szó ide iktatjuk az évi gabonatermésének eredményeit. Termése kb 30 százalékkal marad el tavalyi mennyiségétől. A legjobb a termék Provadia, Kaspitschan és Schumla vidékén, legrosszabb pedig a Baltsik vidéken, a hol a termés csak fele a tavalyinak. Minőségre nézve a buza általában gyenge, a szemek igen aprók és sokszor szorultak.

A nemzetközi tej és tejtermékek árainak piaci kimutatás szerint a II-ik évnegyedben a tejárak: Magyarországon, Ausztriában, Francia-, Svéd- és Németországba, Svájcban, Norvégiában némileg emelkedtek. A tejtermelés általában mindenfelé, még Amerikában is növekedett. A kemény sajtárak, kisebb változásoktól eltekintve, szilárdak. Amerikában némileg visszaestek. Csak a puha sajtók árai növekedtek. A vajárak az I-ső évnegyed árainál magasabbak. A tejárak a jövőben alig néznek emelkedés elé. Magyarországon, főleg Északmagyarországon várható még némi áremelkedések. Az Alföldön aligha, míg Erdélyben eső vajárakat várnak. A III-ik évnegyed prognostikonja az, hogy a tejárak Déleuropában esni fognak, Északon tartotnak és a második minőségű sajtók árai is esni fognak. A vajárakban javulás várható. Az idei ta-

karmányév valamivel jobbnak mutatkozik a mult événél.

Rettenetes állapot az, a mit a sertésvész ezidőszerint okoz. 2304 község 10.881 udvar van zár alatt. Mint a lavina a vész ugy hőmpölyög. Természetesen a sertésárakban valószínű ugrások vannak Bolond az állapot és nincs gyógyszer. Ajánlatosabb volna az egy Hutyra-serumra szánt időpocsékolás helyett a vész gyógyszerkísérleteit más irányba terelni. A jónak mindig volt egy ellensége: a jobb. Jobbat kell produkálni, nem egyesek pártfogolásával, hanem a köz hasznát kell szemelött tartani. Az volna országos akció!

Szinte elszomorító baromfiexportunk helyzete. Kivéven az osztrák sógort, a ki vesz, alig exportálunk valamit. Közgazdaságilag ennek előnye, de hátránya is van. Potom áron keltek el néhány év előtt a magyar baromfitermelés termékei külföldön, ugy hogy olcsóbb volt az áru, mint nálunk. Nagy tömegek bevásárlása és nagy refakciák árán lett a kivitel forszirozva. Az általános drágaság, belfogyasztás növekedése, drága takarmányok, a baromfityénység irányzatának elpuskálása mind hatottak, hogy a baromfitermelés visszahanyatlott. A még eddig jövedelmező két részét, a kacsáét és a pulykáét is tönkretette a drága takarmány. Az utóbbihoz még ezenkívül az 1 K 20 filléres trustár jön élő-súlykilogramonként, melyért termelni már nem érdemes.

—ix.

Az angol gazdák panaszkodnak.

Irta: Dr. Hoffmann Ferencz.

Exeter, 1912. aug. 14.

Az a szeszélyes időjárás, mely az egész év folyamán észlelhető volt Angolországban, igen komoly helyzet elé állította a gazdákat. Augusztus első napjaiban érkeztem meg Southamptonba s azóta járom Dél-Anglia farmjait. Általános a panasz a szokatlan rossz időjárásra. Még ugyan korai volna azt mondani, hogy az aratás megghusult, de tagadhatatlanul rosszabb aratás várható, mint

TÁRCZA.

Fogolyvadászat vizslával és hajtókkal.

Irta: Papp György László.

A mi csapatunk a tél zordonságain szerencsésen átvergődve, hála a legöregebb kakas tapasztalt és gondos vezetésének, sok veszélyes helyzetből is kikerült!

Vándor sólyom, ölyv, vérese, róka, görény, menyét, kóbor macskák és kutyák, szóval minden éhes ragadozó, melyik elég gyorsröptű és ügyes serénységgel meglephette a fogoly csapatocskát életükre és finom pecsenyéjükre tört!

Egy fiatal kakast az ölyv koppasztott meg; egyet a varjak, többen szövetkezve, halálba üldöztek és még négy tagja a fogoly madárcsaládnak, különféle szerencsétlen módon pusztult el. Tizenhétkezan kezdtek meg a teletést, de csak tizenketten jutottak az enyhébb kiülethez, mikor tavasz beálltával, szükségük és veszélyesebb helyzetük véget ért. Egész másképp hangzott már a kakasok hívása most, daczosan, kihívólag és mielőtt elpárosodtak, párviadalok is megestek egymás közt.

És midőn a zöldülő májusba jutottunk, a tojó fogoly is már a fészkebe ült; mezőn vagy

vetésben, néha zöldfüves legelőben kapart magának fészek alakú mélyedést, hová csaknem két tucat tojását helyezte biztonságba.

Nem minden kotló fogoly végezhet szerencsésen pályáját; a földműves gazda, mikor a löherében zöldtakarmányt kaszált, levágta a kotló tyúk nyakát véletlenül. A varjak felfedeztek egy más fészket és innen mind felfalták a tojásokat; a harmadikat falusi suhancz gyermekek találták meg és kiszedték a fészkekből mind a kotlós alatt levő fogolytojásokat.

Junius elején, a közelgő nyárban, látni lehetett már a fogoly madár szüléket, sárgaszürkés sötét csikozott kicsinyeiket vezetve serényen magkeresésre és rovar, meg hernyó vadászatokra. Kilenc kis fogoly, nem valami erős család, maradt fenn a leggondosabb szülői oltalom mellett is. Kettő ebből is elpusztult; a szarka ragadván el egyet, a másik pedig vérese körmei közt végezvén be földi pályáját.

Igy tehát a vadászidénybe csak egy kilenc főből álló fogolycsapat léphetett a vadászok örömeire.

Rip-kirrip!... a szétrébbent fogoly madár-gyermekeket így szólólgatja, csalogatja ismét egybe a csapat édesanyja, gyorsan átszaladva felserdült fiatalságával a burgonya és kukoricaföld barázdáin, menekülve a haláltosztó

sörétes vadászpuskától és a rettenetes szörnyeteg, feketevérös Gordon-Setter fajú vizslakutyától, feltartóztatatlanul a burgonyaföld-tábla széléig az öregek vezetésével, lábön szaladva, vésztijszó hanggal felrebbennek!... A foglyok nem várnak be, gyorsan elkuszna, hangzik sokszor a vadászok panasza. De ezt csak a messze hordó modern sörétes vadászpuskák és gyorsan, száguldva kereső vizslák eredményezik.

Ily körülmények közt, az elvadult fogolycsapatokkal és későbbi hüvösebb idényben, nem igen jutalmazó ezek vadászata, csakis hajtókkal és a vizslákat otthon hagyva, a fogoly csapatokat a vadászok vonalához több eredménnyel rebbenthetjük lövésre. Ily vadászatokon nagy gyorsasággal repülnek át a felvert fogolycsapatok és alig jut idő a vadásznak kettős, vagy automatikus Browning-sörét puskával hármas lövésekre. A lövő vadászok száz lépésnyi körökben lesnek felállítva és a hajtóvadászat vezetőjének jelzésére megindul a hajtók láncolata, míg a lövések állásához ér, mikor ismét új hajtás kezdődik, addig tartván ki, míg vadászfegyver irányzékának használata az esti besötétedéssel véget nem ér, vagy zuhogó eső vagy szélvihar szét nem oszlatja a vigan puskázó vadásztársaságot.

„MINIMAX”

kézi tüzelő készülék gazdáknak cséplés és aratás alkalmával teljesen nélkülözhetetlen és csakis ezek segélyével lehet az ott keltezhető tüzet megelőzni.

A „MINIMAX” készülék az ország legnagyobb birtokosai magtáraiban és szérűskertjeiben fel van szerelve és a gyakorlatban kitűnő szolgálatot tett.

Felvilágosítással szolgál a

Alaptőke 650,000 korona.
Az Első Magyar Iparbank alapítása.

Magyar Minimax Részvénytársaság.

Iroda és Gyár: Rózsa-utca 85.

a mult száraz évben. Az állandóan rosszabbodó időjárás napról-napra oszlatja a reményt. A rossz esős időjárás elrontotta sok kiránduló nyaralását, de ez a veszteség semmi ahhoz képest, a mit az angol mezőgazdák szenvedtek Angolország szerte.

Tegnap egy termésjelentést olvastam, mely állandóan csökkenő eredményeket tüntetett fel. A jelentésben üszkös, rozsdás gabona, dült árpa, kuszált zab, üres babszalma, rothadó borsó, elgyomosodott kapások és penészes széna sűrűn szerepelnek. Ez a jelentés az egész Anglia területéről szedi adatait s nincs egy vidék sem, hol a gazdák egy gyenge közepes aratással dicsekedhetnének.

A helyzet annál szomorúbb, mert mióta a helyi érdekű adatok összeállítottak, az időjárás azóta is rosszabbodott, a helyett, hogy javult volna. Julius elején néhány napra megváltozott az időjárás. Néhány verőfényes, esőtlen nap reményt csepegtetett a gazdák szívébe, kik számítottak arra, hogy valamit mégis sikerül majd megmenteni a veszendő aratásból. Ennek a lehetősége azonban napról-napra kétségesebb lesz a folytonos hideg, szeles eső miatt.

Általában az egész esztendő időjárása oly szeszélyes volt, a milyenre a legöregebb gazdák sem emlékeznek. Az elmúlt tél tíz napig tartó gyenge fagy kivételével szokatlanul meleg volt. Az a szokatlanul meleg nyár, a mi a mult évet jellemzi, ugyszólván bevonult a télbe. Márczius pedig, a mi itten hideg és száraz szokott lenni, nagyon enye és nedves volt. Április ellenben a helyett, hogy meleg nap-sugárral párosult permetező esőt nyújtott volna, hozta a márcziusi hideg, száraz szelet és napos időt. A két hónap szerepcserélését természetesen a növényzet nagyon megsínylette. Április tényleg az év legesötlenebb hónapja, a mi itt teljesen szokatlan.

Az időjárás összekuszálása minden mezei munkára hátrányos volt. A márcziusi esős idő sok helyen lehetetlenné tette a vetést. Aztán jött a száraz idő, mikor már a vetésnek zöldelnie kellett volna. A talaj sok helyen oly kemény és száraz lett, hogy a vetés ennek következtében el is maradt, mert már idejét multá.

A rét és évelő takarmányfélék nem adtak kielégítő termést, mert a szénakészítéskor ismét rossz idő volt. A gyümölcsfélék sem sikerültek.

Valamennyire javult az időjárás június végén és július elején. Csakhogy az utóbbi három hét zivataros esős napjai újra meglepték a farmért s azóta ugyszólván lopva aratgathat.

Southamptontól nyugatra egész Plymouthig mindenütt talpon állanak a kévék, az aratógépek pedig munkakészen állanak a tarlóban, hogy a mint lehetséges lesz, folytathassák az aratást.

Nyomoruságos állapot ez! A tavasziakat felnötte a lóhere, mely helylyel-közzel már oly magas, hogy a felallogatott üreskalászu kévéknek egész kötésig ér.

Jóllehet július elejére magához tért a kalászos, mit június oly mostohán nevelt s azt mondják, hogy ha tovább is tartotta volna magát a júliusi időjárás, hát akkor legalább »veszett fejszének a nyelét« megtaalálta volna a farmer, így azonban sem gabonája, sem szénája nem sikerül. E két munka most egy időre esett.

A bab és borsó csak 83%-át igéri a mult évi termésnek. A burgonya sinyli a sok esőt és 21 megyéből máris burgonyabetegséget jelentettek be.

A répafélék állanak még aránylag a legjobban, de ezekre nézve is sok volt már az eső. Nagyon elgazosodtak.

A széna és szálastakarmányfélék általában elveszettek tekinthetők, mert a folytonos eső lehetetlenné teszi a gyűjtést és a behordást. A rossz időjárás miatt a szénakészítés igazi tragédia, mondja derék házigazdám. »The making of hay is a tragedy this year.« Az anyaszéna silány volt, sarju pedig penészes, dohos.

Általában az időjárás nagyon hideg. Tegnapról Londonból 60° Fahrenheitot jelentettek, a mi az átlagosnál 14 fokkal marad alul; a déli partokon Portsmouth és Bournemouth környékén csupán 55° Fahrenheit. Newquayben pedig, a mi ugyneveznek, hogy »English Riviera«, csupán 54° Fahrenheit. Tehát itt délen még hűvösebb van mint London tájékán. Az esőt már tul soknak tartják. A mult hétről egy állomás sem jelentett kevesebb esőt egy hüvelyknél, de legtöbb állomás ennél többet, sőt Aberdeen vidéken 3 hüvelyknél is több eső esett. Azt lehet mondani, hogy naponta 6—7-szer esik az eső.

Mindehhez kilátás van még több esőre, mert a meteorologiai állomás azt jelenti, hogy: »No signs whatever of the approach of anything like seasonable weather.« Semmi jele valamiféle szezonyszerű idő közeledtének.

Mi, a kiket csak kirándulásunkban zavar a rossz idő, megnyugszunk, lemondunk és kárpótlást keresünk más dologban, de a farmer sok veszteséget szenved, a mit a piacról elősködők is meg fognak érezni. Lám, mennyivel több rizikóval jár az élelmiszer termelése, mint a biztos fedél alatt gyártható másnemű javak előállításá! Ha megadjuk az iparosnak a munka feltételeit és eszközeit, emberi számítás szerint biztos lehet, hogy elő is állítja termékeit ebben a csalárd földi létben. Nem úgy a gazda, ki, ha legügyesebb körültekintéssel lát is hozzá a termeléshez, a szántás, vetés, gyomirtás, trágyázás stb.-höz, mégis az időjárás szeszélyes volta sok számítását keresztül huzza a gazdának.

Legszebb reményeink foszladoznak s egyremásra egyezünk ki a sorssal mi magyar gazdák éppen úgy, mint az angol farmerek, mert az időjárásnak a villanyos gombját még ez idő szerint nem nyomkodhatjuk az ujjunk hegyével.

Válasz egy szakközleményre.

Irta: Lukácsy Imre.

A »Mezőgazdasági Szemle« f. évi 8-ik számában kritika alá van véve Rr. aláírással a nagyszentmiklósi földmivésiskola gazdaságának üzemterve, mely kritikában három nagy hibára céloz, mely hibákban szenvedő földmivésiskolát mint olyat tünteti fel: 1. a mely szerinte annyira hátul kullog a modern dologtól, hogy gazdaságának területéből még ma is 20%-on a méregdrága zabosbükönnyet termeszti; 2. sajnálattal látja a közvélemény írója, hogy a gazdaság műtrágyát nem használ, pedig szerinte a műtrágya nemcsak kísérleti tere való és végül 3. a tehenészet ellen emel óvást azért, mivel 10 év alatt a fejési átlag semmi emelkedést nem mutat és hogy az évi

átlagtejjhozam 1800 litert sem ér el s felmenti a közlemény írója a magyaróvári gazd. akadémia simmenthali tehenészetének 3000 literen felüli átlagát, mint követendő példát.

A félreértések kikerülése végett bátorkodom előre bocsájtani, hogy e választomat talán elsősorban a »Mezőgazdasági Szemle«-ben, a honnan a tárgy kiindult, kellett volna beküldenem, látom azonban Rr. bíráló jóakaró kritikáját és nehogy e feleletem is szintén hézagosan vétessék fel, kértem meg e lap igen tisztelt szerkesztőségét, hogy a kérdéses ügyre vonatkozó és közérdeket magában foglaló választomat egész terjedelmében közölni legyen kegyes.

Hogy zabosbükönnyet termel az iskola gazdasága és nem szösös bükönnyet, ezt azon okból teszi, mivel az itteni szurkos, kötött szikes talajban a zabosbükönny termelése feltétlenül biztosabb, mint az ősszel vetés alá kerülő szösösbükönnyé, mely utóbbi alá az itt uralkodó szárazságokban a földet vetés idejére kellőleg megművelni is kétséges volna, ezzel szemben az itteni nehéz talaj a tavasszal vetendő zabosbükönny alá téli nedvességgel alaposan átívódva nagyszerűen porhanyóvá válik.

Itteni viszonyok között zabosbükönnyből 24 mázsás 10 évi átlagterméssel az iskola meg van elégedve.

A zabosbükönny termeléséhez az egész bánáti gazdaközönség ragaszkodik, bizonyosan nem azért, mintha a szösösbükönny reájuk nézve bármi tekintetben is előnyösebb takarmány volna az itteni viszonyok között, mint a zabosbükönny.

Csekonics, Nákó, Karácsonyi grófok, San Marco hercegnő, Rónaiak, Léderer stb. stb. uradalmaik és számtalan nagybirtokos a szösösbükönnyet, mint nem idevalót, nem termelik, hanem a zabosbükönnyt igen, pedig kulturát ismerő és modern tudású emberek vezetik ezen gazdaságokat. Bocsánat, de a gróf Csekonics zombolyai uradalmában több éven keresztül termelni próbálták a szösösbükönnyet, de az fejlődésében lemaradt s így felhagytak a termelésével.

A Rónaiak is körülbelül 3 éven próbálkoztak vele, de tapasztalatuk az volt, hogy miután félannyit adott mint a zabosbükönny, termelését ők is abbahagyták.

Igy tehát csak azért nem modern dolgokat végez az itteni földmivésiskola, mert a szösösbükönnyet nem termeli. Bátran haladhat, szerény nézetem szerint, az iskola tovább is ezen gazdasági uton.

A műtrágyázásra vonatkozólag szintén azal nyugtathatom meg a kritika íróját, hogy igenis egypár év óta nem kísérleti parcellák, hanem 22 kat. hold buza vetésünkből 2—4 kat. hold őszi buzát szuperfoszfátozunk, de a műtrágya javára, eddig a mérleg nem kedvező, sőt minusszal végződött; lehetséges azért, mivel a vetésforgó szerint minden negyedik évben gazdag istállótrágyában részesül a földünk.

Mivel tehát a kísérletek ezideig nem pozitív eredményűek és a műtrágyára nem kedvezők, ez az oka annak, hogy a műtrágya sem a vetésforgóban, így értéke természetesen az előállítási költségeknél nem szerepel.

Mindezek dacára ily területen szuperfoszfátunk tovább s ha a műtrágya kedvező gazdasági hatást bizonyít, azt feltétlenül nagyobb területen alkalmazzuk, de a meddig

Tények és tapasztalatok igazolták a

CASE járvaszántó gézekék

feltétlenül praktikus, gazdaságos és üzembiztos működését.

Munkabírás óránként 2—3 hold.

Előkelő magyarországi referenciák mindenféle talajra.

Uezérképviselő: Hahn Arthur és Társai, Budapest, VIII., Üllői-ut 52/B.

„G“ katalógus ingyen és bérmentve.

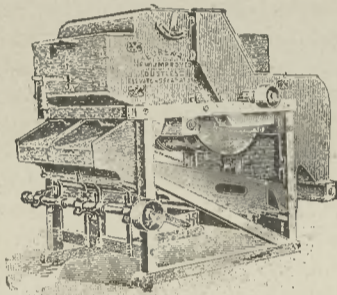
annak anyagi sikeréről meggyőződést nem szerzünk, nagyban alkalmazni fölöslegesnek tartjuk.

A tehenészet pedig, hogy 10 évvel jobban tejtelt, ez igaz, t. i. üzemtervben látható, hogy 1903-ban 7 tehén 16.448, 1911-ben pedig csak 10.556 liter tejet adott.

E különbözetnek oka abban van, hogy 1911 telén a száj és körömfájás fellépése a tehenek leapasztását vonta 3—4 óra maga után, még hozzájárult az a jelentékeny veszteség, hogy az állomány közül egyik legjobb tejelő tehén elvetélt, a melynek tejelését is elvesztettük.

1903-tól 1911-ig a beállított 7 fejőstehén évi tejelési átlaga, mint az üzemtervből látható, hol emelkedett, hol csökkent pláne 1909-ben 6 tehén után 8938 liter fejtett. Ezen változatos évi eredményeket előidézte, hogy 1904-ben a régi importanyagból idekerült egyedek részben öregségük, részben tüdőbajuk miatt eladás alá kerültek, helyükbe ezeknek, miatt legjobb tejelőknél leszármazottjai állítottak be szükség szerint.

Közben az évenként véghez vitt tuberkulózis kedvezőtlen reagálásai alapos mustrálásokra készítették az iskolát, sokszor jó tejelő anyák ivadékai is emiatt mustrálás alá jöttek, az így évenként gyakran bekerült előhasi üszök a fejési átlagot éppen nem emelték.

117-ik ábra. „Eureka“ új gabonatisztítógép kettős szelellével.

Miután az iskola a pótlásokat soha vásárlás után, hanem csakis a saját tenyészetéből eszközölte, jutott ehhez a tehenészethez, a mi van, a mely évenként nem 1800, hanem ehhez a borju által elszopott tejet számítva körülbelül 2400 liter tejelési átlagot eredményezett.

Természetesen azon vagyunk, hogy évről-évre nagyobb tejelés produkáltassék, ebben az évben már a mai napig elértük azt, hogy 7 tehén után, borju táplálékán kívül, tizenkét ezer liter tejet fejtünk s ha vis major nem jön közbe 19—20.000 liter tejet fogunk lefejni, az év végéig a 7 tehén után, a produktum darabként nagyon közel lesz a 3000 literhez.

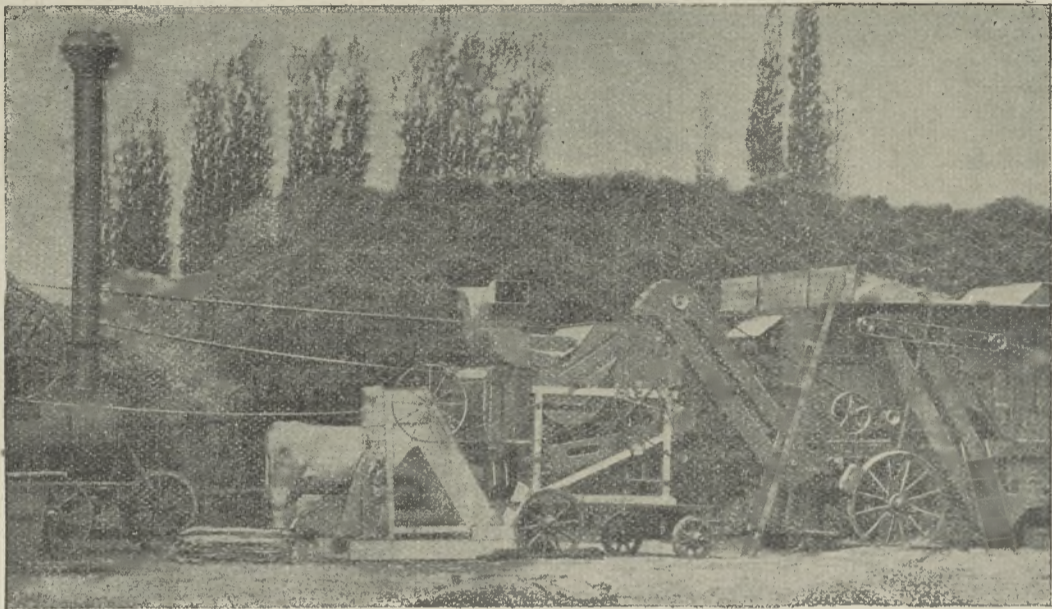
Legvégül pedig a kritika oda tendál, hogy az üzemtervben kimutatott trágyázási rendszer, takarmányszükséglet, munkaerő mikénti felhasználása, épületek, holt és eleven leltár tőke értékei, jövedelmi előirányzat, termelési költség és tisztajövedelem, mint mondja a közlemény írója: *Ezen dolgok részletes felsorolása úgy sem nagyon érdekli az olvasót, ezért ezekre kiterjeszkedni nem kíván.*

Hogy a kritikát író ezeknek elovasása nem érdekli, ehhez nem szólhatok, de azt nem tudom megérteni, hogy ezen fentemlített fejezetek nélkül, melyeknek elolvasása szerinte érdektelen, ugyan hogyan lehetne üzemtervet összeállítani és ezeknek ismerete nélkül mit tudna meg az olvasó?

Mert csak annyit megenged a közlemény írója, hogy a kérdéses üzemtervet rajta kívül talán mégis csak olvassák mások is.

Nem-e éppen ezek képezik az üzemtervi főkéllékek alapját és egész vázát t. i. a különböző tőkék befektetés arányai, a termelési költségek, munkaerők stb. és a tiszta jövedelem, épp ez az utolsó tétel a fő, mert minden üzletnél az eredmények beszélnek és ha ezt a kritikát írója elhallgatta, kényszerítve vagyok én jelezni, hogy a nehéz talajviszonyok és a »zaboshükköny« termelés dacára az iskola gazdasága üzemtervben kimutatott a gazdaságba fekvő összes tőke értékének 5.55% a kamatozása.

Sőt ne vegye dicsekvésnek Rr. cikkiró, hogy a földmivélségi kormány által 3 év óta elrendelt üzemsztisztikai jövedelmi mérlegünk kat. holdanként feltüntet: 1909. évben 91.27 1910. évben 43.38; 1911. évben 119.26 K

118-ik ábra. Gözcséplőkészlet magfelhordóval, Eureka gabonatisztítógéppel és zsákoló készülékkel.

tiszta jövedelmet, amely eredmény nem 5.55% hanem az 1911-ik évben 10% tőke érték kamatozásának felel meg, a 3 fönti év pedig átlagban 7%-on felüli tőke kamatozást mutat, miből látható, hogy az utóbbi 3 évben májjóval nagyobb jövedelmünk van az üzemtervben kitüntetett 10 évi átlag 5.55%-u jövedelménél.

Tisztelt Rr. cikkiró ezt az iskolát olyan-
nak minősíti, mely hátul kullog a modern-
dolgoktól, pedig ez a fenti kis statisztika
éppen az ellenkezőjét mutatja.

Ugy látom Rr. az üzemterv átolvasása daczára félreismeri ennek az iskolának a gazdasági működését, nagyon lekötelezné ezt az intézetet, ha személyes idejöttével szerencsételné (s így legalább azt is meglátná a kritika írója, a mire kíváncsi a közleménye szerint, hogy az állomány külsőre hogyan fest) és jótanácsait a helyi viszonyok megismerésével és mérlegelésével adná meg, a mikor is biztosítja az iskola arról, hogy ha tanácsai idevalók és beválnak, azokat föltétlenül alkalmazásba hozza.

Addig pedig, míg elfogadható és az itteni viszonyokhoz mért érveivel nem lesz segítségünk, ne vegye rossz néven, ha ezen intézet is a felsőbb hatóságunk irányítása mellett az intézet gazdasága és a gazdaközönség érdekei szemelött tartásával ezen az uton halad és dolgozik tovább.

Buzavetőmag előkészítése.

Most már magtárban van a buza, nem lehet tövéről kiválogatni a legszebb kalászokat s azokból a legfejlettebb szemeket; hogy szebb, jobb és több buzánk teremjen jövőre, mint az idén, de azért mégis tehetünk valamit az elvetendő mag érdekében, hogy az termésünknek lehetőleg legjavából álljon. Tudván azt, miszerint hasonló hasonlót nemz, a legszebb magvakból ugyanilyen termést várhatunk; aztán majd esztendőre az aratást közvetlen megelőzőleg kint a táblán gyűjtsük össze, ugyszólván szemenkint a vetnivalót, akkor majd pár év alatt termésünk minősége és mennyisége nem fog hagyni kívánni valót.

Ha több garmada buzánk van, válasszunk ki azt, mely a legnagyobb holdankénti átlagot adta, de egyuttal kinézése is legjobb, t. i. aczélos, piros színű, elég nagyszemű s hekto-

litersulya is magas. Szeleljük azt át jó erős széllal, úgy hogy a könnyű magvak, a por, szemét, polyva stb. ki legyen belőle hajtva s szép tiszta buzánk legyen, de még azt se adjuk ki így vetésre, hanem egy dobostán, p. o. Backer-rendszerün, ismét jó erős széllal rostáljuk is meg, akkor a még netán bennmaradt tisztátalanságok mind eltávolíthatnak, a kisebb szemek a rosta alá kerülnek s mint rostaalj tyukeledelre vagy hizlalásra használhatók lesznek, míg a nagy szem vetésre kerülhet. Még jobb ha ezen kétszeres előkészítési munkát egy harmadikkal is megtoldjuk s a konkolyozón is áteresztjük a leendő vetőmagot, mert ezzel az esetleg még közötté levő gömbölyü gyommagvakat, p. o. konkoly, vadbükköny, lencse stb. eltávolíthatjuk s egyuttal a gözcséplés után oly gyakori félbuzákat is (tört szemek) kiveszszük, a mi annyiból előny, mert a félszemek nem csiráznak, illetve csak egyik fél hozhat csirá, de az sem fejlődhet soká, mert a félmag tartaléktápanyagai kifognak hamarosan s elcsenevészett kis növényt hozhat csak létre, mely vagy tönkremegy kalászképzés előtt, avagy ha eddig el is jut, csak ocsut terem. A kinek van még osztályozó hengere, mint a malmoknak, vagy pedig olyan tökéletesített magtisztító s osztályozó gépe, mely majdnem a szemenkénti válogatásig teljesíti a vetőmagnak való osztályozását (mint az »Eureka« új gabonatisztító-

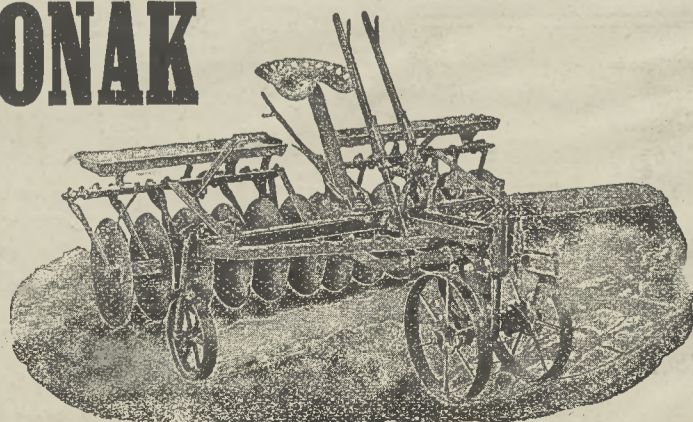
McCormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. A tarlóbuktatáshoz és őszi szántásra a legújabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

McCormick Táracsásboronát

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

International Harvester Company of America
BUDAPEST, V., VÁCZI-UT 98.

gép kettős szelelővel), az ezen is hajtsa keresztül a magnak szánt buzáját s akkor megtett mindent, amit tehetett s nem tehet magának semmiféle szemrehányást. (Lásd a 117. ábrát.)

Ezek után ne mulasztja el a csirázási próbákat is végrehajtani, hogy meggyőződjék, vajjon buzájából hány százalék csiraképes s nyolcz nap alatti megfigyelésnél mily százalékarányban csiráztak ki, vagyis a csirázási esély mekkora? Mert ezen adatok alapján kell a vetőmag mennyiségét kiszámítani, t. i. a rosszul csirázó vagy gyenge csirázási eréllyel bíró buzából aránylag többet kell vetni holdanként, mint a 99—100% csiraképeségűből.

Meg kell még jegyezni, hogy eltekintve attól, miszerint ma már a gőzcséplőgépek a legfőbbek magtisztító rostaszerkezettel kel vannak ellátva s osztályozó hengereik szabályozásával a gazda ugyiszólván tetszés szerinti minőségű magot állíthat elő, mégis (kivált külföldön, nevezetesen Amerikában s Angliában) mégis még a fent jelzett »Eureka« tisztítógépet is hozzácsatolják a cséplőhöz, mint azt 118. ábránk mutatja, s ezen is át-eresztik a magot, hogy az mindenképpen kifogástalanul jusson a magtárba, illetve a vetőgépekbe. Kövessük külföldi gazdatársaink példáját, hogy az újabb kor kívánalmaitól el ne maradjunk.

A csávázás.

Irta: Hirschfeld József.

Most az őszi vetések idejével megemlékezem egy vetőmag előkészítési eljárásról: a csávázásról. Azt tanítjuk ugyanis, hogy ezáltal az üszög ellen gazdáink sikerrel védekezhetnek s tényleg úgy is van, mert ha a gazdának ma is üszögös buzája terem, oka csakis ő maga lehet.

Az üszög a buzának igen veszedelmes ellensége s rajta kétféle alakban fordul elő: a kőüszög, ezt nevezik másképp zsiros vagy bűdösüszögnek is s ez a veszedelmesebb és a porüszög.

A kőüszög által megtámadott buzakalász már éretlen korában is megkülönböztethető az egészségestől sajátságos kékeszöld színe által. Sőt érett korában sincs az üszögös buzának olyan színe, mint az egészségesnek; a kalászok vastagabbaknak, a szemek teltebbeknek látszanak sőt a polyvából jól ki is emelkednek. S ha egy üszögös buzaszemet közelebről megnézünk, látjuk, hogy belsejének rendes állománya, a lisztesanyag hiányzik s helyét valami kellemetlen szagu, puha, fekete színű anyag tölti ki, ezek az egysejtű, kis szemcsék, melyek csak mikroszkóp alatt láthatók jól és tisztán, a kőüszög spórái.

Ezek az üszögös magvak csépléskor rendszeren széttrörnek s a poralaku tartalmuk ráhull az egészséges szemekre is s azoknak különösen a szakállas végén tapad jól meg. Az így inficiált magot elvetve a buzával együtt csirázásnak indul az üszög spórája is s behatol a csirázó buzába s ott kifejlődve, létrehozza majd a kőüszögnek fentebb már leirt spóráit.

Ez ellen az üszög ellen lehet a csávázás által egész sikeresen és teljes biztonsággal védekezni. A csávázásnak több módja van. Legrégebbtől s legáltalánosabban rézgáliczal, (kékkő vagy kékgálicz) szoktak csávázni és pedig kétféleképpen, 1. Egy kádat megtöltünk

vizzel s annyi rézgáliczot oldunk fel benne, hogy az oldat $\frac{1}{2}$ %-os legyen; vagyis minden hektoliter vízhez $\frac{1}{2}$ kgr. rézgáliczot teszünk. Azután a csávázandó vetőmagbuzát folyton öntögetjük a kádba, mindaddig, míg az annyira meg nem telik, hogy az oldat fölötte már csak egy arasznyi magasságban van. Természetes, ha a kádunk megelőzőleg tele volt az oldattal, ki kell venni belőle egy másik edénybe, mit aztán utánöntésre használunk fel.

Ez oldatba öntött buzát 14 óra hosszáig szokták áztatni, időnkint jól fölkeverve. Ez alatt felszínre jövő s ott uszó szemeket, melyek rendszeren üresek és az üszög spóráival teltek, ha ép héjuak is, le kell mindig szedni s a vetőmag körül el kell gondosan távolítani, illetve elégetni. Ázás után kosarak segítségével a vetőmagot ki szokták szedni az áztató kádból s száritani vetés előtt, különösen ha a vetést géppel akarjuk végezni, mert ennek elmulasztásával vetésünk ugyanazon gépbe-állítással ritkább, sőt néha foltos is lesz.

Az oldatot aztán tovább használhatjuk csávázásra, mindaddig míg benne tart, csupán felönteni szükséges a csávázás megkezdésekor levett oldatból. Áztatás közben is mindannyiszor szükséges a felöntés, ahányszor oldatunk megfogy.

Ezen eljárás elég egyszerű, hatásos is, de hátrányai is vannak, hogy ilyen hosszú ideig tart s hogy a buza csiraképességéből sokat veszíthet, különösen, ha géppel csépelteztetett. Továbbá, hogyha bármi okból az így csávázott buza az áztatás utáni napokban el nem vethető, gyakran kell átlapátolni, forgatni, mert ellenkező esetben könnyen és hamar megfűlled. Ez különösen nagyobb gazdaságokban, uradalmakban fordul elő, hol egyszerre sokat vetve nagyobb mennyiségű vetőmagot csávázunk.

2. Ezen hátrányokat megszünteti a következő csávázási eljárás. Ennél 1—2%-os rézgálicz oldatot készítünk, melybe aztán a vetőmagot csak belemártjuk, t. i. egy fűzvezzőből font kosarat zsákvászonnal belől kibélelünk, majd azt csávázandó vetőmaggal megtöltjük s az oldat alá meritjük. Ott a magot kézzel jól összekeverjük, mintegy megmossuk, a föl-szállt szemeket leszedjük s ezután az egész kosarat (a benne levő buzával együtt) kivéve az oldatot, róla lecsurgatjuk és lecepegtetjük s utána a magot kiöntjük és megszáritjuk.

Ezen eljárás előnye, hogy rövid ideig tart, a mag nem ázván benne oly sokáig, nem is dagad meg annyira, mint az előbbi eljárásnál s ugyanazon gépbeállítással is jól lehet vetni s hatása szintén elég biztos.

Alkalmazható még csávázásra a formalin oldata is; ez a formaldehyd 45%-os oldata, mit $\frac{1}{4}$ %-os oldatban lehet használni a vetőmagbuza csávázására. Ezen csáva készítésénél nagyon kell ügyelni, mert a formalin erős méreg lévén, a *vetőmagnak csiraképességét nagy mértékben csökkentheti*. Formalin oldattal ugyanugy kell végezni a csávázást, mint a rézgáliczczal 2. alatt leirtam.

Csávázni szokták még a tengerit is, ha benne az üszög nagyon elhatalmasodott. Erre 1%-os kénsavoldatot használnak s abban 2—3 óráig szokták áztatni a tengerit.

Újabban a burgonya vetőgumóit is kezdik nagyobb mértékben csávázni, mert e növény betegségei rohamosan terjednek. Csávául a bordói keveréket ajánlják. Erről most nem

irok, mert szándékunk van a burgonya csávázási eljárásokkal kísérletet végezni, melyekről annak idején majd beszámolok.

Komlószелеkezió.

Irta: Dr. Cséser Lajos.

Ne vegyék komlónagyozolásnak, ha a tenyész-komló kiválasztásáról irok néhány sort, inkább gyakorlati figyelmeztetést, nem azért mert már szakirodalmunkban a gazdasági magtenyésztés elméletei divatban vannak, hanem mert hazai komlókertjeinkben szükség van tenyészkomló kiválasztására, másrészt a kivétel nem is nehéz és gyorsan vezet célhoz.

Újkori komlóművelésünk utolsó 20—30 esztendejében a különböző vidékek komlókertjeiben igen sokféle komlóművelést találunk, mintha ezen a téren is mindenkor valami új után kapkodott volna a gazda. A jó komlóárak hatása alatt újabb hozzátelepítések létesültek és ekkor már a szomszédoktól jobban bevált fajtából kértünk dugványokat az új ültetéshez; volt aki újabb harmadizbeni telepítésnél megint más, divatosabb fajtát ültetett. Már most háromféle fajtánk volt. Az abszurdum azonban tovább folytatódott, mert évek folyamán itt-ott számos tőke kipusztult, ültettünk helyette új dugványt, de az új komlókertet már nem válogatta a fajtalan anyatövekről, de össze-vissza keverte a dugványokat és ilyenformán az ültetvény növényzete megtarkult s még ma is sok kertben nemcsak különböző faj, de különböző éredésű komlótövek állanak. A múlt évtizedben már leginkább híres hazai kertekből kérték dugványokat s így a tarkaság sok helyütt még általánosabb lett. A komlókereskedő pedig különböző fajtájú, különböző éredésű komlóterméseket nem szeret vásárolni. Már most mondjuk szüksége van egy wagon egy típusu komlótermésre, bajosan szedi össze egy-egy félvármegyében.

Habár 1900 óta sokat segített ezen földművelésügyi kormányunk, mert bizonyos komlótermő vidékeket állapított meg s oda az új telepítőknek csak régen honosított egységes fajú uradalmi komlódugványokat osztott ki, ilyenek voltak az ilyefalvi- spatti, homoródhévízi-, saazi, szenterzsébeti-, zoldingi-, a futtaki-, bácskai-, nagylángi-, saazi stb., ezeket azonban már máshol.* Ezen kertek nagyérdemű tulajdonosai nemcsak szerencsésen honosítottak egy-egy híres fajú komlót, de azt állandóan tisztogatták is.

Azaz, az olyan tökéket, a melyek az általános növekedésben, fejlődésben, lombosodásban, kivirításban, tobozalakulatban és beérésben stb. a fő jellegtől, a standardtól elütöttek, különböztek, azokat minden összettel kiirtották s következő tavasszal helyükbe az általános jellegnek megfelelő egyenlően beérő jó toboztermő tökékről szedett dugványokat ültettek s így néhány év alatt egyenletes helyi típusokat alakítottak mert szerencsés kézzel s kitartással szelektáltak.

Hát ezt a tudományt mindenki elvégezheti s a magyar komló érdekében köteles elvégezni, mert ma már a magyar komló 14 000—15 000 métermázsás évi termésével sullyal bír a világpiacra.

Sokszor a legegyszerűsebb fajú telepen is előfordul, hogy valamelyes időjárási, mechanikai behatás következtében a vadkomlóra üt vissza, vagy nem terem tobozt vagy elsatnyul a lombzat vagy ellombosodik a tőke s csak levelet hajt vagy tulnag (hosszu, vastag) tobozt, vagy akár-hányszor egyik-másik tőke himvirágzatot terem;

* Tanulmányok a komlóról. Komlóbotanikai doktori értekezés. Kolozsvár 1908.

A szabadalmazott

„JURENÁK EKE“

szerkezete egyszerű,
kezelése könnyű,
szabályozása gyors,
kb. 50%-kal többet szánt,
kb. 30%-kal kevesebb vonóerőt igényel,
legtökéletesebb s a jövő ekéje.

Részletes árjegyzéket szívesen küld:

„JURENÁK“ szab. ekegyár Részvénytárs., MAROSVÁSÁRHELY.

A VILÁG LEGJOBB GŐZEKÉJE!

CHARLES BURRELL & SONS LIMITED THETFORD, ANGLIA VILÁGHÍRŰ GŐZEKEGYÁR VEZÉRKÉPVISELETE. ♦♦♦

Utolérhetetlen munkaképesség! ♦♦♦♦ Kevés tüzelőanyagfogyasztás!

ELADÓ BIRTOKOK:

Biharmegyében:

1. Körülbelül 565 m. h. jóminőségű, kitűnő termőképességű, nagyobbrészt szántóföld, uri lakkal, megfelelő gazdasági épületekkel. Vasuti fővonal, állomás közelében, nagyforgalmu nagyközség mellett. A birtokot országút szeli ketté.
2. Körülbelül 546 m. h. elsőrendű szántóföld, rét és legelővel, megfelelő gazdasági épületekkel, uri lakkal, vasuti fővonal mentén, országút mellett forgalmas nagyközségtől félórányira.

Tolnamegyében:

3. Körülbelül 1364 m. h. igen jó minőségű, kissé hullámos fekvésű birtok, mind szántóföld, kevés legelővel, megfelelő gazdasági épületekkel, vasutállomástól félórányira.

Vasmelegében:

4. 688 m. h. szépen berendezett, jó termő birtok, 485 m. h. szántó, többi rét és legelő. Megfelelő gazdasági épületekkel, vasutállomástól 3 kilométernyire.

Ezen birtokok kisebb-nagyobb területekben vagy egészben eladók. — Veszünk parcellázásra alkalmas birtokokat. — Bérleteket közvetítünk. — Birtokokra kedvező feltételek mellett törlesztéses kölcsönöket nyújtunk. — Minden kérdésközlésre gyors és kimerítő választ adunk.

Nemzeti Pénzváltó részv.-társaság Parcellázási osztálya
Budapest, V. ker., Gizella-tér 1. (Haas-palota).

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban.

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám a.

Biztosítási alap: Alapítványok kormány hozzájárulásával 2.488.780[—], tartalékok 2.819.586²⁵, összesen: 5.308.376²⁵ korona. 1901. évi felesleg 90.349[—], 1902. évi felesleg 59.782²⁶, 1903. évi felesleg 109.331⁷³, 1904. évi felesleg 72.438²³, 1905. évi felesleg 61.730⁶⁰, 1906. évi felesleg 39.243⁶⁵, 1907. évi felesleg 41.877⁸², 1908. évi felesleg 81.088⁷⁶, 1909. évi felesleg 106.589⁶⁴, 1910. évi felesleg 120.164³⁸, 1911. évi felesleg 148.378¹⁶ korona.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módok szerint. Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban rész-sülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzletfeleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adják fel biztosításukat, 5 százalékos engedményben részesültek. Az 1907., 1908., 1909. valamint 1910. évi üzletfelesleggel pedig tartalékainkat gyarapítottuk. Az 1911. évben a jégkár ellen biztosított tagjaink, akik akár egy, akár több évre jégkár ellen néla biztosítottak és 1912. évben ismét a szövetkezetnél fognak biztosítani, tíz százalékos díjvisszatérítést ad. 1911. év végén a tartalékok 2.819.586²⁵ koronára rúgnak. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a „GONDVISELÉS” Országos Központi Segélyező Társulat úján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi betétek ellenében 1000 koronáig terjedő leánykiházasítási (önállósítási) segélybiztosítások eszközöltenek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helycsoportok szervezhetők jótékonykezelt működéssel. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX., Erkel-utca 20.

KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros.

Gyár és iroda:

Budapest, VII., Garay-utca 6—8. sz.

Elvállal: Központi-, viz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, clozetek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb., nemkülönbön kőszén-, olaj- és petróleum-váladákból nyert gázok értékesítését célzó készülékek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jóvedelem előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű kőanyag-csővek raktáron.

SZAB.

„REKORD II.”

mütrágyavető-szerkezettel kombinált

sorvetőgép.

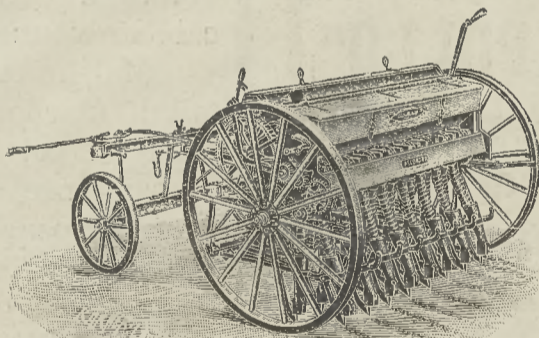
Sorba vet, sorba trágyáz!

A Losonczy Mezőgazdasági Gépgyár Részvénytársaság gyártmánya.

A sorbatrágyázás nagy

terméstöbbletet ered-

:: ményez. ::

A sorbatrágyázás által

kb. 50% mütrágya meg-

:: takarítás érhető el. ::

SZAB.

„REKORD II.”

a létező legtökéletesebb sorvetőgép, a legideálisabb mütrágyaszóró, az egyedüli kifogástalanul működő kombinált vetőgép.

A szab. „REKORD II.” az egyedüli kombinált vetőgép, a melylyel a sorba való vetés és a sorba való trágyázás egyidejűleg kifogástalanul végezhető.

Arjegyzékkel és árajánlattal szívesen szolgál:

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége,
BUDAPEST.

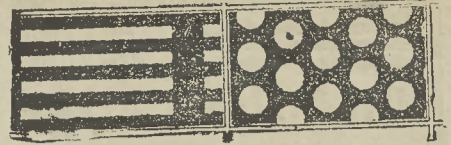
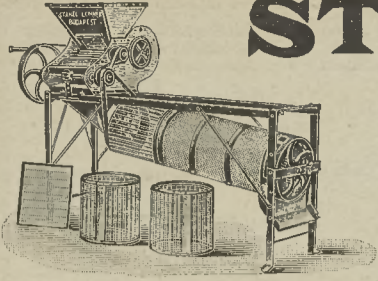
STAHÉL és LENNER

Trieur- és lemezlyukasztó-gyár

BUDAPEST, VI., Angyalföld, Országbiró-u. 44-46.

Ajánljuk **TRIEURJEINKET** és **OSZTÁLYOZÓ GEPEINKET** gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására.

TÖREKROSTAK és mindenfajta **LEMÉZROSTA** özőseplőgépek számára

I. STEIERORSZÁGI BAROMFITENYÉSZTÉSI EGYESÜLET GRÁZBAN.

MEGHIVÓ

az I. osztrák és magyar mezőgazdasági tájfajták haszonbaromfi kiállítására Grázban, (Iparcsarnok) 1912 október 17-től 20-ig.

Bebocsajtást csak osztrák és magyar bensülött és ugyanitt létrejött baromfifajták nyernek, beleértve a galambokat.

2500 korona pénzdíj! **70 nagyértékű tiszteletdíj!**
Helydíj nincs! Pontos prospektusokat kívánatra az „I. Steierországi Baromfitenyésztési Egyesület” Gráz, (postafiók) ingyen és bérmentve küld!

Az **Ujnépi uradalom** (u. p. Nagykanizsa) az idei **champion** és **első díjjal** kitüntetett telivér simmenthali tenyészetéből elsőrendű, jól tejelő anyáktól származó

telivér simmenthali bikák

állandóan kaphatók. Ugyanott elfogadtatnak előjegyzések július hónapban szállítható választott **telivér göndörszörű** orbáncz ellen oltott **Linkoln** kan és emse malaczokra. Idősebb telivér Linkoln kanok és koczák már most szállíthatók; ugyszintén westfáliai Linkoln keresztezések is.

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépüzletében

Budapest, V., Váci-körut 52. sz.

nagy választékban előnyös áron kaphatók: lényeges javításokkal ellátott DEERING-féle eredeti amerikai

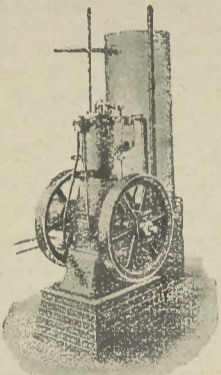
tárcsásboronák

és

benzinmotorok,

eredeti **„WESTFALIA“**

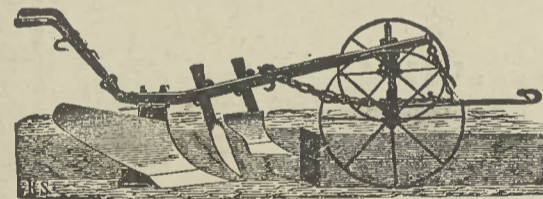
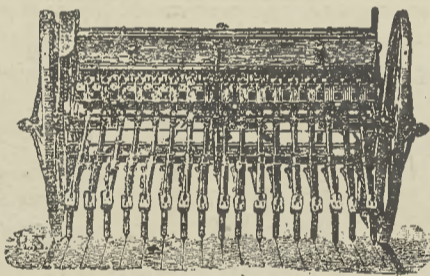
mütrágyaszórógépek

valódi **„SACK“-féle**
ekék, vetőgépek, boronák,

valamint kitűnő

szőlőmivelési eszközök,

Valódi SACK-féle aczéleke.

„APOLLO“
meszelő- és
permetező-

gépek, szalmakötélfonógépek,
legkitűnőbb szecs kavágó- és répavágógépek, takarmánygyorsfüllesztők, „OHIO“ tengeriszár tépőgépek, amerikai darálógépek és mindenféle egyéb legelsőrendű gazdasági gépek és eszközök.

Pinzgau-i bikavásár

Maishofenben, Zell am See mellett.

F. évi szept. 10-én lesz Maishofenben a pinzgau-i tenyész-bikavásár megtartva. Erre, úgy mint a múlt évben, csak kiváló, fajtisza pinzgau-i fiatal és tenyész-bikák lesznek küldve, többnyire egytől két évig terjedő korban, az idén is nevezetesen paraszttörzstenyészetekből is rendszeres törzskönyvvel igazolt nagyon nemes állatok lesznek bemutatva. Nem Pinzgau vagy Pongauból származó bikák, továbbá nőnemű szarvasmarhák és kereskedők állatai a kiállításból kizáratnak. A bikák száma 150-200 darabot fog kitenni, tehát ezen bikavásáron a tenyésztőknek és érdeklődőknek alkalom nyílik jó apaállatanyagot előnyösen vásárolhatni a gazdag választékból.

A kiállított bikák az alpesi magas hegyi legelőn nevelkedtek s így az időjárás viszontagságainak voltak kitéve, miért is edzettek és jó alpesi kondícióban vannak.

Maishofen vasuti állomás, posta és távirdahivattal, marharakodó állomással, Zell am Seetől egy órányi távolságra, hol kocsik állanak rendelkezésre Maishofenre a gyorsvonatokhoz. A vett állatok be-waggonirozásáról, valamint állatkisérőkről, közlekedési eszközökről és vezetőkről az Alpésekbe, nyilvánított óhajtasra, készségesen gondoskodik a községi előljáróság.

A Mac LAREN

mely a mezőhegyesi nemzetközi ekeversenyen **első díjat nyert**

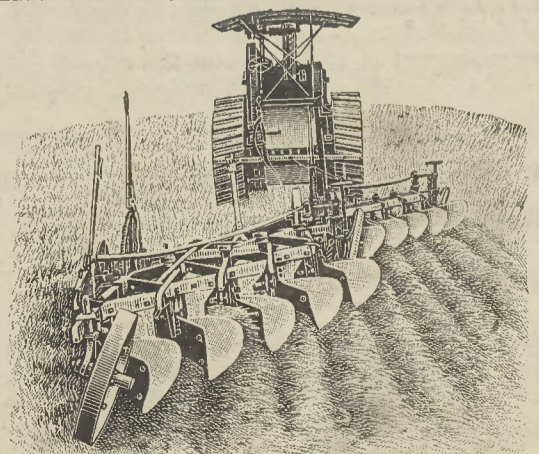
legideálisabb magajáró gőzeke.

Egyszerű kezelés, elsőrendű anyag, szolid munka. Az eddigi tapasztalatok szerint napi teljesítőképessége 18-35 hold, szénfogyasztása 50-70 kg., üzemköltsége 5-7.50 kor. holdanként.

Vezérképviselet:

FLEISCHL SAMU cégnél, Budapest, V., Nádor-utcza 28. sz. I. em.

Nagyszámu vevők névsora az ország minden vidékéről megtudható fenti vezérképviseletől, ki árajánlattal, felvilágosítással szívesen szolgál.

Uj és egy-
szer használt **zsákok, ponyvák, kölcsön és eladás.**

Kézi, manilla aratógép kévekötözők

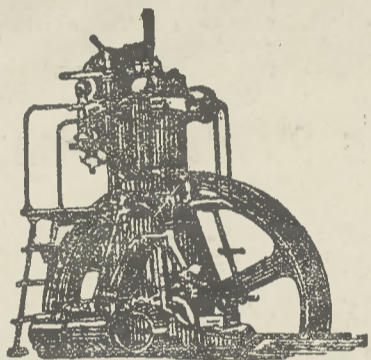
kartellen kívül.

.....
Távirat:
NAGELA.
.....

NAGEL ADOLF Budapest, Arany János-utca 10.

.....
Telefon:
35-92.
.....

Eredeti „OTTO“ motorok

DIESEL-nyersolajmotorok
Benzinmotorok
Benzinlokomobilok
Teljes cséplőkészletek
Hűtő- és jéggyártógépek
Langen és Wolf
mótorgyár
Budapest, VI., Váci-Körút 59.
Műhely: IX., Mester-utca 31.

„Gazdasági szerszámkenőcsünk“

az egyedüli szer, mely mindennemű bőr- és lószerszámot fényessé és tartóssá tesz, egyszerűen a legfinomabb boxkenő.

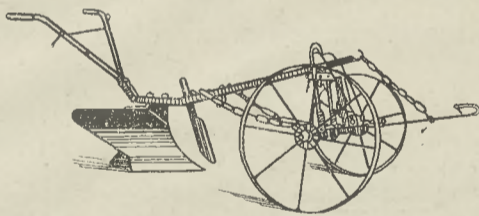
5 kg-os postacsomagban kg-onként 3 korona 60 fillér barhova bérmentve, utánvétellel szállítatik.

Turini világkiállításon kitüntetve.

Benes Testvérek
vegyészeti gyára, GYÖR.

Utólérhetetlen, tökéletes kivitelben!!!

„Bächer“

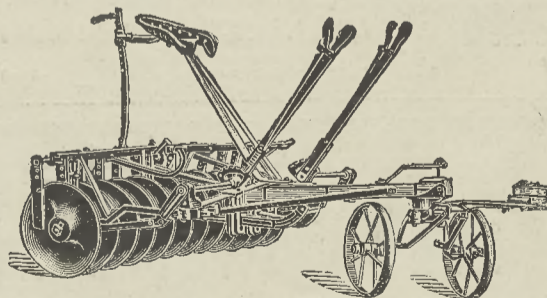

egyetemes aczélekéi és egyéb talajmivelő eszközei.

≡ Olcsó árban és teljes szavatosság mellett. ≡

Hullámos tárcsásju tárcsásborona

könnyebben jár, jobban fordít és porhanyit mint a más szerkezetü.

Mielőtt tárcsásboronát vásárolna, nézze meg avagy érdeklődjön a hullámos tárcsásju tárcsásboronák számtalan előnye felől.

Óvakodjon utánszatoktól!! Kérdezze meg gazdatársait gyártmányaink elsőrendű minősége felől!!

Bächer Rudolf–Melichar Ferencz

Magyarországi vezérképviselő: Szücs Zsigmond

Budapest, VI. kerület, Nagymező-utca 68. szám.

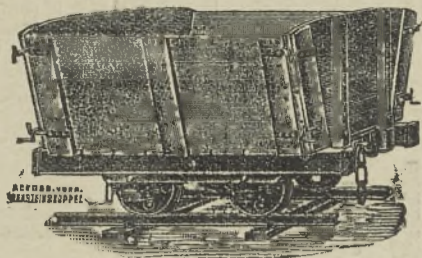
RÉPASZÁLLÍTÓ VASUTAK

A beálló répaidényhez ajánlunk:

VÉTELRE vagy BÉRBE

kedvező feltételek mellett teljes mezei vasutakat.

ORENSTEIN és KOPPEL BUDAPEST Andrásy-ut 102. szám.
FELVILÁGOSÍTÁSOK, KÖLTSÉGVETÉSEK díjmentesen.

**Permetező
Gazdasági
Vinczellér
Auto
Por**

mosható színtartó KÖPENY
ELSZAKITHATATLAN.

Kérje ingyen és bérmentve árjegyzékünket.

GUTMANN J. és TSA

BUDAPEST, VII/9., Rákóczi-ut 16. szám.

MEZŐGAZDÁK

ZUHATAG KÜTYÜ

(SERLEGES RENDSZER)

A Heller-féle „KING” gyorsmeszelő és fertőtlenítő gép, az ecsetmunka 20-szorosát teljesíti.

Legnagyobb megtakarítás időben, pénzben és anyagban!

A „King” kiváló gyorsmeszelő- és fertőtlenítő-gép sokoldalú használhatósága miatt egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető. A szivattyúk teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítások majdnem teljesen kizártak. „King” tömlővezetékekkel többet teljesít, mint 20 ember ecsettel és mindenféle állványozást és előmunkálót feleslegessé tesz. Ezen gép egy nap alatt kifertőtleníti.

Gyártók azonkívül:
PITTORE és TRIUMPH nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyúi azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás, nincsen piszkálás. Meszelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágú (szóróval) 60 koronától 320 koronáig.

IG. HELLER BÉCS, II., Prater Schrotzbergstrasse 1.
 Kérjenek leírást. Képviselek kerestetnek

A KNOBLOCH-féle

répafejezőgéppel

54.227. sz. szabadalom,

Lehet a legnagyobb munkateljesítményt elérni, tehát a legnagyobb időmegtakarítást is és a golyószelvénylapszerű vágással az értékes répahusból a legkevesebb megveszendőbe.

Darabonkénti ár 20 K, hozzávaló tartálékkek 1 K, nagyobb átvételnél megfelelő engedmény.

FRANZ KNOBLOCH, Verwalter (intéző).
 WARTENBERG bei Niemes in Böhmen.

Egészséges fekvés hosszabbítja az életet.

Rendkívül könnyű és szta fém szerkezet, teljesen féreg és pormentis. Ára mérték szerint **17 korona.**

Vaságy rézdiszszel

10 sodronybetéttel	32.- K
Vaskeretes ágybetét	11.50 "
Fakeretes	7.- "
Összeesukható ágy 3 matraccaal	17.- "
Laposra összehajtható tábori ágy	17.- "

Vas- és rézbutort Prohászka János leglocozóban szállít vas- és rézbutorgyáros, Budapest, Gróf Zichy Jenő-u. 46. (volt Új-utca)

HERKULES IDOMVASABLAK

Sodronyüveges istállóablak.

Mindenemű kertészeti és gazdasági építkezésekről szakszerű költségvetésekkel készséggel szolgálunk. Mindennemű vasszerkezeti munkákat elvállal és elkészít:

FARKAS ÉS TÁRSA
 vasszerkezeti gyára

BUDAPEST, VI., LEHEL-U. 8.
 Telefon 82-70. Kérjen ingyen árjegyzéket.

HERKULES IDOMVASABLAK

ÚJ TALÁL MÁNY!

BURGONYAARATÓ-GÉP.

Éredeti „FABES” 52.540. sz. szabad., a legnehezebb viszonyok között is, hol más módszerű gépek nem voltak használhatók, dicsőségesen megállta helyét és minden akadály dacára a legkülönbözőbb talajviszonyok mellett is kifogástalanul dolgozott. A burgonyák sértetlenül lettek a második sorra dova, jól láthatólag és nem maradt egy sem a földben. Az ideai gépkiallítás, Prágában ugy az osztrák, mint a külföldi látogatók részéről a legnagyobb figyelemben részesült s mindannyi elismerte ezen gép teljesítő-képességének nagy előnyeit.

Beszerezhető az egyedüli gyártónál:
J. FABES & SÖHNE in Mähr.-Budwitz, Mähren

LŐHEREFÉJTŐ GÉPEK

EGYSZERŰ ÉS KETTŐS TISZTÍTÓ SZERKEZETTEL 51/125 mm SZÉLESEGIG GÉPEK MINT KIS JÁRGÁNY SHAJTÁSKA

SZAGAVÁLMAZOTT EGYESITETT LŐHERÉCSÉPLŐ FEJTŐ ÉS TISZTÍTÓ GÉPEK

OLCSÓÁRAK KEZELŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK ÁR JEGYZÉKET FELHÍVÁSRA DIJMENTESEN

Szücs ÖDÖN KÜLT. CÉG

BUDAPEST
 VI. NAGYMEZŐ-UTCA 66.